

ŠTĚPÁNKA KOPŘIVOVÁ, SLAVNOSTI NA PANOVNICKÉM DVOŘE STŘEDOEVROPSKÝCH HABSBUKŮ (1526–1619)

Ústav českých dějin FF UK, Praha 2018, 92 stran

Oponentský posudek

Štěpánka Kopřivová se ve své bakalářské práci soustředila na badatelsky velmi atraktivní a frekventované téma raně novověkých festivit, které se rozhodla zkoumat ve vazbě na panovnický dvůr středoevropských Habsburků v 16. a na počátku 17. století. Hned na úvod je třeba předeslat, že takto pojaté geografické i časové vymezení je značně široké, přesahující obvyklé parametry bakalářské práce. Snad i proto se autorka v rozhodující míře opřela o sekundární literaturu a některé vydané prameny, které však zákonitě nepokrývají celé zkoumané téma rovnoměrně a do srovnatelné hloubky. Výsledkem je poměrně rozsáhlé pojednání, které některé aspekty zvolené problematiky popisuje do podstatně větších podrobností než aspekty jiné. Je však třeba ocenit, že Štěpánka Kopřivová rovněž pracovala – byť v limitované míře – i s nevydanými prameny. Zatímco u diplomových prací by vytěžení vhodně zvolených nevydaných pramenů mělo být již běžnou praxí, u prací bakalářských rozhodně není samozřejmostí, neboť úspěšný absolvent bakalářského cyklu studia musí především prokázat, že ovládá základní „řemeslo“ – tedy že dokáže nastolovat a následně analyzovat a interpretovat smyslupná témata výzkumu, že umí pracovat se zdroji informací, že je schopen pramenné kritiky, že dokáže korektním způsobem odkazovat na vydané i nevydané prameny i na odbornou literaturu. Pokládám za potřebné předeslat, že to vše autorka hodnocené práce podle mého názoru prokázala v míře, která je dostačující k získání bakalářského titulu. I proto předložené pojednání v závěru tohoto posudku doporučím k obhajobě, byť jeho kvalitu pokládám za nanejvýš dobrou.

Kvalifikační práce Štěpánky Kopřivové je strukturována předvídatelným, avšak zároveň logickým a přehledným způsobem. Po úvodních pasážích, charakterizujících na základě obecně známé literatury zkoumaný fenomén s akcentem na dvorské festivity, následují jednotlivé kapitoly, které jsou spíše než analýzou raně novověkých dvorských slavností u dvora rakouských Habsburků výčtem přechodových rituálů. Práce se totiž nezabývá „běžnými“, jinak řečeno příležitostnými festivitami, které z hlediska obvyklého plynutí času v kontextu opakujících se ročních cyklů představují protipól všedních dnů; soustřeďuje se naopak na slavnosti přelomového významu a zásadního dopadu pro vládnoucí dynastii, tedy

na křtiny, svatby, korunovace, holdování a panovnické vjezdy, a konečně na smrt a pohřby korunovaných hlav. V rámci jednotlivých kapitol se pak velmi silně projevuje závislost na sekundární literatuře; tam, kde její autoři překračují rovinu prostého popsání raně novověkých slavností směrem k analýze komplikované řeči dobových symbolů, se o totéž pokouší i Štěpánka Kopřivová. Tam, kde se bylo možné v literatuře či v pramenech opřít jen o zachycení základních faktografických údajů, zůstává autorka hodnocené práce rovněž jen u vnějšího popisu té které festivity.

I když po obsahové stránce předložené pojednání splňuje kritéria kladená na bakalářské práce, po formální stránce jde o text natolik podprůměrný, až vzbuzuje otázku, zda vůbec prošel před odevzdáním finální redakcí. Podat výčet všech pochybení je nerealizovatelné – jejich seznam by byl několikanásobně delší než běžný rozsah posudků na kvalifikační práce. Překlepy, mezery navíc tam, kde být nemají a chybějící mezery tam, kde být mají, četná vyšínutí z větné vazby, chybná interpunkce, chybějící koncovky, chybné skloňování vztažných zájmen, chyby v užívání velkých písmen, chyby ve shodě přísudku s podmětem, banální pravopisné chyby – to vše v nevidané míře zahlcuje většinu textu, přičemž se často kumuluje hned několik různých pochybení na téže stránce. (Jen na okraj a pro orientaci komise podotýkám, že předložený výtisk práce není totožný s tím, který autorka nahrála do SISu; odkazy na konkrétní stránky v tomto posudku se vztahují k oficiální – tedy elektronické – verzi práce.) Pokud by z kontextu nebylo zřejmé, oč se jedná, posouvaly by záměny některých písmen i celých slov význam sdělovaného (např. s. 7: „standardy“ místo „standarty“; s. 53: „típy“ místo „typy“; s. 66: „řád svatého rouna“ místo „Řád zlatého rouna“; s. 67 – „lev byl ozdobou početného císařova jedince“ místo „lev byl ozdobou početného císařova zvěřince“; s. 74: „Bertolda“ místo „Bartolda“ atp.).

Nejen u datací, ale téměř všude, kde mají být pomlčky, používá autorka spojovníky. Citační úzus byl zřejmě převzat z Českého časopisu historického, na rozdíl od tohoto periodika však autorka u názvů děl, na něž odkazuje, nepoužívá kurzívu, což poznámkový aparát velmi znepřehledňuje. Libovolně – i několikrát v jediném odstavci – střídá Štěpánka Kopřivová minulý a přítomný čas. Její vyjadřování je abnormálně šroubované (např. s. 6: „tato bakalářská práce postupuje kapitolami skrze strukturu přechodových rituálů“; s. 15: „Tento druh slavností je příležitostí k upuštění páry společenskému napětí“; s. 22: „pošramocená čest končila soubojem“; s. 24: „Přízeň vyšší moci, v námi sledovaném časovém i prostorovém úseku, byla pomocí pověrečných obřadů všemožně uprošována“ atp.). Neschopnost vyhnout se překlepům a psát sdělným a srozumitelným stylem pak ústí až do nechtěně komických formulací (např. s. 51: „v jednotě ucha svatého na věky věků“; s. 53: „Bochníky chleba šly

s průvodem“; tamtéž (při popisu rozhazování mincí do davu přihlížejícího korunovačnímu průvodu): „Dále tak král prezentoval svou štedrost a velkorysost. Ke všemu navíc působila po zemi se plazící chudina privilegovaným jedincům v průvodu pobavení“ atp.).

V kontrastu s extrémně slabou formální stránkou práce je třeba zdůraznit, že věcných chyb v ní nalezneme jen nevelké množství, navíc jde často o nepřesnosti zřejmě způsobené opět vynecháním některých slov (např. s. 27, kde je jméno nejvyššího kancléře zredukováno na „Vojtěcha Popela z Lobkovic“). Na s. 64 narazíme na terminologicky nešťastnou formulaci („s raně renesanční společností“). Společnost konce 16. a počátku 17. století přitom určitě nemůžeme charakterizovat – a to ani v českých zemích – jako „raně renesanční“. Lze-li v této době vůbec mluvit o renesanci, pak nanejvýš o renesanci pozdní. Rovněž tvrzení ze s. 72 („Ačkoli byl dvůr císaře Rudolfa II. situován po celou dobu vlády v Praze...“) neodpovídá skutečnosti; Rudolf II. do Prahy přesídlil až roku 1583. Do citace z edice deníku Adama mladšího z Valdštejna na s. 64 pak byla zřejmě omylem zahrnuta i věta, která už součástí Valdštejnových zápisků není. Ve výčtu dílčích nepřesností by bylo možné dále pokračovat, skutečností však zůstává, že navzdory jejich množství – a stejně tak i navzdory hluboce podprůměrné formální úrovni předložené práce – lze text jako celek pokládat za dostačující podklad pro obhajobu. Předložené pojednání sice nedosahuje obvyklé úrovně akademického psaní, navzdory všem jeho slabinám však Štěpánka Kopřivová prokázala, že dokáže pracovat s vydanými i s nevydanými prameny i se sekundární literaturou způsobem, který lze z hlediska profilu absolventa bakalářského studia pokládat za dostačující. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit stupněm dobře.

V Praze dne 12. června 2018

Doc. Mgr. Marie Šedivá Koldinská, Ph.D.